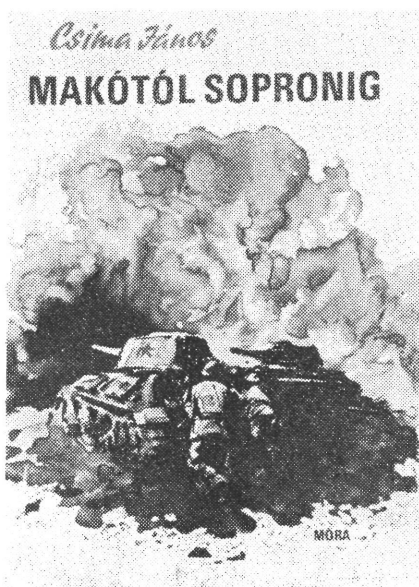

CSIMA JÁNOS:

MAKÓTÓL SOPRONIG

(Budapest, Móra Ferenc Könyvkiadó, 1970. 172 o.)

Hazánk felszabadításával kapcsolatban már számos mű jelent meg. E kiadványok szerzői azonban munkájukat — jellegükénél fogva — elsősorban a történelemmel, illetve a hadtörténelemmel foglalkozó szakembereknek és a téma iránt érdeklődő felnőtt olvasónak szánták.

Csima János a Móra Ferenc Könyvkiadó gondozásában megjelent új művét az ifjú könyvbarátoknak ajánlja. Ebből is fakad, hogy írása epizódgazdag, stílusa könnyed, olvasmányos.

Ám a könyvet hasznosan forgathatják a felnőtt olvasók is, hisz szerzője — a korábban megjelent munkáihoz hasonlóan — ezt is eredeti levéltári és könyvészeti források, illetve korabeli sajtó felhasználásával írta. Ily módon a jegyzetapparátus hiánya nem csökkenti könyvének tudományos jellegét.

A kiadvány öt fejezetet tartalmaz.

A „Végzetes út” című fejezetben a szerző röviden vázolja a hitleri Németország által kiobbantott második világháború eseményeit az európai hadszíntéren 1939. június 22-től 1944. szeptember 23-ig. E fejezet keretében elemzi Horthy-Magyarország uralkodó köreiben bűnös politikáját, amelynek következményeként hazánk is belesodródott Hitler oldalán az igazságtalan, népeket leigázó háborúba, amely országunknak és népének óriási anyagi kárt okozott, és ami legfájdalmasabb volt: emberek százazreinek életét oltotta ki és tízezrek váltak egy életre nyomorékká.

Ugyancsak itt olvashatunk arról, mint foszlott szét a Wehrmacht legyőzhetetlenségének legendája. A Szovjetunió Vörös Hadserege ugyanis — óriási anyagi és véráldozat árán — nemcsak megállította a hitleri hordát, de ellentámadásba lendülve egymás után szabadította fel a fasiszták által megszállt szovjet falvakat és városokat. 1944 tavaszára a hős szovjet csapatok elérték a Kárpátokat, majd rövidesen megkezdték áldozatos küzdelmüket hazánk felszabadításáért.

Csima János könyvének második fejezetében a Tiszántúl felszabadításával foglalkozik. Rendkívül színesen, sok-

sok epizódot idézve mutatja be, hogyan vette birtokba a Vörös Hadsereg az első magyar falvakat, köztük Battonya községet, és az első tiszántúli várost, Makót, majd a 2. Ukrán Front lendületes támadása eredményeként a többi tiszántúli helységeket.

Az 1944. október 6-tól 20-ig tartó küzdelemből, amely „debreceni csata” néven vonult be a hadtörténelembé, és Debrecen felszabadulásával ért véget, a szovjet csapatok kerültek ki győztesen.

Csima János e fejezet keretében bemutatja azt is, hogyan kezdődött meg a munka a felszabadított városokban és falvakban, ahol az élet megindítója mindenütt az egymás után alakult kommunista pártok voltak.

Rendkívül pozitívnak tekintjük, hogy a szerző az egyes szabaddá vált városokról és községekről szólva megemlékezik a velük kapcsolatos régmúlt történelmi eseményekről és személyiségekről.

A kiadvány következő fejezetében a budapesti hadműveletről olvashatunk. Ezen belül a szovjet csapatok előnyomulásáról és hősi helytállásáról a Duna—Tisza közén, a hitleristák gyűrűbe zárásáról és részletesen Budapest felszabadításáról. Rendkívül érdekes képet kapunk a budapesti utcai harcokról, a városban működő partizánegységek akcióiról és a főváros belső életéről.

Ezt követően a szerző Észak-Magyarországi felszabadításának történetét ele-

veníti fel. Többek között megismerteti az olvasót a magas hegyekben és folyó völgyekben vívott harcokkal, amelyek eredményeként a Börzsönytől a Zempléni hegységig felszabadultak hazánk északi hegyes vidékei.

Csima János megemlékezik az itt harcoló magyar partizánokról is, akik tevékenységükkel segítették a Vörös Hadsereg felszabadító harcait. Ezzel a szerző emléket állít azoknak a bátor partizánoknak, akik a hitleristákkal vívott fegyveres harcban az életüket áldozták.

Az utolsó fejezetben a Dunántúl felszabadításáról olvashatunk. Többek között képet kapunk egy rendkívül nehéz harcfelelet, a folyón való átkelés végrehajtásáról, amely parancsnoktól és egyszerű katonától egyaránt kiváló felkészültséget követel. Mint az eseményekből kiderül, a szovjet parancsnokok és harcosok itt is megállták a helyüket. Csima János e fejezetben eleveníti fel a balatoni csatát is, amely a hitleristák vereségével végződött, s ezzel elérkezett a magyarországi felszabadító hadműveletek nagy fordulója. 1945. március 16-án megindult a 3. Ukrán Front hatalmas erejű támadása, mely a bécsi hadműveletnek volt a bevezetője. Ez egyúttal a Dunántúl és az ország teljes felszabadulását jelentette.

Csima János színes, izgalmas kötetét számos, a hadműveleteket bemutató vázlat és egykorú dokumentumfelvétel gazdagítja.

Molnár Pál